

Emilia Plater - dziewczyna w mundurze

SCENARIUSZ LEKCJI DLA KLAS 7-8 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Czas trwania:

- 45 minut

Korzyści dla ucznia:

- potrafi usytuować wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w czasie, ze szczególnym uwzględnieniem powstania listopadowego
- zrozumie szczególną rolę jaką odegrała Emilia Plater w walkach narodowo-wyzwoleńczych
- potrafi wyszukać i porównać informacje pozyskane z różnych źródeł i formułuje wnioski
- potrafi wyjaśnić związki przyczynowo-skutkowe analizowanych wydarzeń, zjawisk i procesów historycznych
- zrozumie pojęcie stereotypu, potrafi podać jego przykłady
- potrafi przedstawić argumenty uzasadniające własne stanowisko

Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa

Metody dydaktyczne:

- rozmowa nauczająca
- praca pod kierunkiem nauczyciela z wykorzystaniem prezentacji
- burza mózgów
- mapa myśli

Środki dydaktyczne:

- prezentacja „Emilia Plater - dziewczyna w mundurze” (Załącznik nr 1)
- mapa myśli
- kartki papieru A4

Przebieg lekcji:

1. Część organizacyjno-porządkowa
2. Powtórzenie z poprzedniej lekcji
3. Wprowadzenie do nowego tematu:
 - zapisanie tematu na tablicy
 - przedstawienie celów lekcji
4. Rozwinięcie tematu
 - **Rozmowa nauczająca / Praca w grupach (ok. 5 min.)**
Uczniowie podzieleni na grupy 3-5-osobowe decydują jakimi zajęciami mogły zajmować się kobiety w I połowie XIX w. na ziemiach polskich.

Wybierają spośród następujących:

- czytanie książek
- studiowanie na uczelniach wyższych
- prowadzenie własnego zakładu rzemieślniczego np. pracowni jubilerskiej lub szewskiej
- wydawanie gazet
- pielęgnacja ogrodu
- walka w szeregach armii
- uczestnictwo w życiu politycznym
- wykonywanie zawodów prawniczych
- samodzielne zarządzanie własnym majątkiem
- wykonywanie zawodu lekarza
- jazda konna

Poprawne odpowiedzi: czytanie książek, pielęgnacja ogrodu, jazda konna

o **Rozmowa nauczająca**

Czy kobietom w XIX w. łatwo było spełniać swoje marzenia? Dlaczego nie?

o **Praca pod kierunkiem nauczyciela z wykorzystaniem prezentacji oraz rozmowa nauczająca (ok. 5-10 min.)**

Nauczyciel przybliży uczniom biografię Emilii Plater, zachęcając uczniów do dyskusji i odpowiedzi na pytania zawarte w prezentacji.

o **Rozmowa nauczająca / Mapa myśli (ok. 5 min.)**

Co to jest stereotyp?

STEREOTYP - uproszczone przekonanie dotyczące grupy osób, oparte na fałszywych sądach, funkcjonujące w świadomości społecznej.

Emilii Plater zarzucano, że „nie zachowuje się jak dama”. Jakie oczekiwania społeczne wiązały się z zachowaniem XIX-wiecznych kobiet?

Jakie stereotypy dotyczące zachowania XIX-wiecznej damy i hrabianki tamata Emilia Plater?

Możliwe odpowiedzi:

Nie interesuje ją domowe ognisko. Nie chce realizować się jako żona i matka.

Jest wytrwała, nie odstrasza ją zmęczenie, brud ani widok krwi.

Walczy z bronią w rękę.

Wie czego chce i z uporem dąży do celu.

Nosi męski strój.

Jest dobrym dowódcą, samodzielnie kieruje i zarządza.

Dzieli ze swoimi żołnierzami trudy walki i wojennej tułaczki.

o **Praca w grupach**

Jakimi wartościami kierowała się Emilia Plater?

Wariant 1 – trudniejszy (ok. 15 minut): Uczniowie podzieleni na grupy 3-5-osobowe samodzielnie wymyślają i układają 12 haseł - wartości jakimi kierowała się Emilia Plater, tak aby w każdym haśle znalazła się jedna litera z jej imienia i nazwiska.

Wariant 2 – łatwiejszy (ok. 10 minut): Uczniowie podzieleni na grupy 3-5-osobowe samodzielnie wymyślają i układają 6 haseł - wartości jakimi kierowała się Emilia Plater, tak aby w każdym haśle znalazła się jedna litera z jej imienia (grupy o numerach nieparzystych) oraz nazwiska (grupy o numerach parzystych).

Wariant 3 (ok. 15 minut): Uczniowie podzieleni na grupy 3-5-osobowe w ciągu 10 minut samodzielnie wymyślają i układają jak najwięcej haseł - wartości jakimi kierowała się Emilia Plater, tak aby w każdym haśle znalazła się jedna litera z jej imienia i nazwiska. Wygrywa ta drużyna, która ułoży najwięcej haseł.

W celu ułatwienia pracy, można pozwolić uczniom na korzystanie ze słowników wyrazów bliskoznacznych.

Przykładowe odpowiedzi:

BOHAT	E	RSTWO	P	ATRIOTYZM	
	M	ĘSTWO	DZIE	L	NOŚĆ
POŚW	I	ĘCENIE	W	A	LECZNOŚĆ
LOJA	L	NOŚĆ	WY	T	RWAŁOŚĆ
N	I	EZŁOMNOŚĆ	ODDANI	E	
ODW	A	GA	HE	R	OIZM

o **Burza mózgów (ok. 5 min.)**

Które spośród kobiet żyjących w XX oraz XXI wieku posiadają te same cechy co Emilia Plater i kierują się podobnymi wartościami? W jaki sposób te cechy ujawniają się w ich konkretnym przypadku?

Wskazówka dla nauczyciela: Uczniom najłatwiej będzie skoncentrować się wokół „odwagi” i „waleczności”.

Przykładów odważnych i walecznych współczesnych kobiet nie brakuje zarówno w dziedzinie nauki, kultury, polityki, jak i sportu. To może być Irena Sendlerowa, Henryka Krzywonos, Rosa Parks, Wanda Rutkiewicz, Otylia Jędrzejczak, Martyna Wojciechowska itp.

4. Powtórzenie

W trzech zdaniach wybrani uczniowie mówią czego się nauczyli na dzisiejszej lekcji. Trzema słowami wybrani uczniowie podsumowują dzisiejszą lekcję.

5. Metody sprawdzenia wiedzy

Uczniowie odpowiadają pisemnie na pytania w zeszycie:

Gdybyś mógł/mogła zaprosić Emilię Plater na kolację, o co chciałbyś/chciałabyś ją zapytać?

O czym chciałbyś/chciałabyś z nią porozmawiać?

Kobiety w historii – wczoraj i dziś

MOGĘ BYĆ
PROGRAM
edukacyjny

Dziewczyna w mundurze

Historia Emilii Plater

Partnerzy programu: NATIONAL
GEOGRAPHIC

 GAZETA.PL KOBIECI

Barbie

Dzieciństwo Emilii Plater

1

Emilia Broel-Plater herbu Plater urodziła się 13 listopada 1806 w Wilnie. Była polską hrabianką żyjącą na Litwie, córką hrabiego Franciszka Ksawerego i Anny von der Mohl.

2

Emilia od 10. Roku życia wychowywała się i pobierała nauki razem z chłopcami. Rówieśnikami i najbliższymi towarzyszami jej zabaw byli dwaj kuzyni- starszy od niej o rok Ludwik i młodszy o rok Kazimierz.

Czy zainteresowania młodej Emilii były typowe dla dziewczynek w XIX wieku?

Kobiety w historii – wczoraj i dziś

MOGĘ BYĆ
PROGRAM
edukacyjny

Dzieciństwo Emilii Plater

3

Emilia dużo czytała, wielkie wrażenie wywarła na niej historia Joanny d'Arc, która obok Tadeusza Kościuszki i greckiej bohaterki Bubuliny- była jej ideałem. Portret Greczynki Babuliny, która w czasie powstania greckiego ofiarowała cały swój majątek na rzecz powstańców, uzbroiła trzy okręty i sama nimi dowodziła, wisiał w pokoju Platerówny. Otrzymała bardzo staranne wychowanie. Pisała poezje, pięknie rysowała. Poza tym uprawiała szermierkę i jazdę konną, uczestniczyła w polowaniach i długich pieszych wędrówkach.

Partnerzy programu:

GAZETA.PL KOBIETA

Ignacy Domeyko

tak opisywał ją w pamiętnikach:

//

blada, niepiękna ale o okrągłej, przyjemnej,
sympatycznej twarzy, błękitnych oczu, kształtnej, ale
niesilnej budowy; była poważną, bardziej surową, niż
ujmującą w obejściu, mało mówiącą i spojrzeniem
nakazującą dla siebie należne względy i przyzwoitość

//

Powstanie Listopadowe 1830-1831

1

29 listopada 1830 r w Warszawie i wybuchło powstanie listopadowe. W grudniu wieść o tym dotarła z Warszawy do Wilna i zapaliła do boju Listwę. Emilia była jedną z pierwszych inicjatorek samodzielnego powstania na Listwie. W momencie wybuchu powstania miała 24 lata.

2

Dziewczyna natychmiast przystąpiła do działania, obcięła swoje długie włosy, kazała sobie i swej towarzyszce Marii Prószyńskiej, z którą przyjaźniła się od dawna, uszyć stroje męskie. Uzbrojona w pistolety i sztylet wyruszyła walczyć w powstaniu.

Dlaczego Emilia nosiła męski strój?

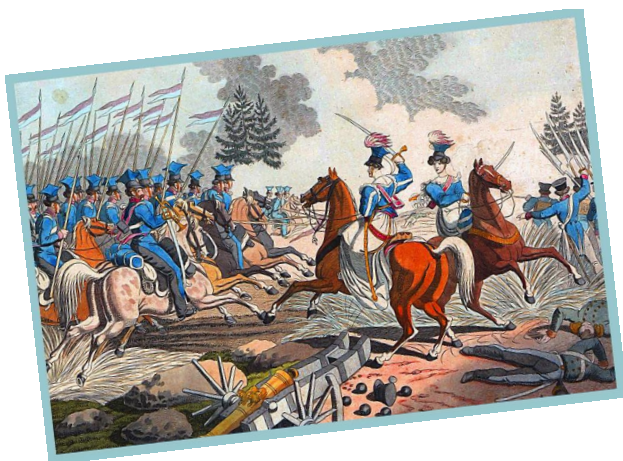
Powstanie Listopadowe 1830-1831

Sformowany przez nią oddział partyzancki liczył 280 strzelców, kilkuset kosynierów i 60 kawalerzystów. Wraz z żołnierzami rozpoczęła marsz w kierunku Dyneburga, po drodze do oddziału dołączyli ochotnicy. Pod rozwiniętą flagą Polski Emilia zachęcała okoliczną ludność do przyłączenia się do powstania.

2 kwietnia 1831 r jej oddział stoczył zwycięską potyczkę z Rosjanami pod Ucianami. Wobec pogarszającego się położenia militarnego, Emilia zrezygnowała ostatecznie z ataku na Dyneburg.

Emilia dzieliła ze swoimi żołnierzami wszystkie trudy walki partyzanckiej, zyskując ich miłość i uznanie. Okazała się dzielnym i odważnym dowódcą. Za swoją waleczność otrzymała stopień kapitana Wojska Polskiego.

Powstanie Listopadowe 1830-1831

Niestety nie szczędzono jej również złośliwych uwag oraz krytyki, zarzucając jej, że „nie zachowuje się jak dama”.

Latem 1831 r gen, Dezydery Chłapowski zaproponował Emilii powrót do domu. Ponieważ kategorycznie odmówiła powierzył jej dowództwo nad 25 Pułkiem Piechoty Liniowej.

Gdy jej pułk 27-28 czerwca toczył ciężkie i zakończone niepowodzeniem wale z Rosjanami, Emilia Plater na czele swojej kompanii zdobyła Rosinie. Jej oddział wpadł następnie w zasadzkę pod Szwałniami i tylko cudem uniknął rozbicia. Emilia wykazała się tam szczególną odwagą i męstwem.

Powstanie Listopadowe 1830-1831

Po tym jak powstanie upadło Emilia Plater postanowiła pieszo przedostać się z Listwy do Warszawy. Przez dziesięć dni szła w przebraniu chłopskim wraz z towarzyszami, ukrywając się po lasach. Trudy wędrówki- zmęczenie, głód, bezsenność- okazały się jednak ponad jej siły.

W wyniku wysokiej gorączki spowodowanej chorobą Emilia Plater zmarła 23 grudnia 1831 r, w wieku 25 lat. Została pochowana w Kopciowie. Jej grób istnieje do dzisiaj.

Banknot 20zł
z wizerunkiem
Emilii Plater
z 1936 roku

Dziękuję za uwagę!